

Kaina metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50
Kareiviams per pusę pigiau. Užsteny metams 25 lt.
Aškliras numeris 30 centų visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c., prieš tekstą dvigubai.
Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Atkštė.

35 (379)

Kaunas, 1926. m. rugpiūčio m. 25 — 31. d.

VIII. metai.

Biblioteka.

„Pažadink tuos, kurie dar miega“.
Salys Semerys.

Biblioteka seniau vadindavo butą, kuriame buvo talpinamos knygos, vėliau tą, kas buvo laikoma tuose butuose t. y. knygų rinkinį ir galų gale biblioteka pavadinoma įstaiga, kurioje galima naudotis knygomis. „Biblioteka yra tai rinkinys knygų, tam tikra sistema sustatytų“, ir rūšis suskirstytų ir tam tikroje tvarkoje sustatytų, sako Chavkina. Tačiau šis apibūdinimas tiksliai nepabrėžia bibliotekų vaidmens, nes pastaroji ne tik knygų, duodamų skaityti rinkinys, bet švietimo įstaiga, kurios tikslas — vadovauti skaitytojui, pagilinti ir praplatinti jo akiratį, padaryti iš bibliotekos lankytojo sąmoningą skaitytoją.

Knyga yra galingiausias švietimo darbe įrankis. Jei nebūtų knygų — žmogaus gyvenimas būtų lyg trespėjimas vietoj, nes visi amžiaus įgyti kultūros užkariavimai mirtų kartu su žmogumi.

Tiesa, kai ką būtų galima sužinoti vien iš padavimų, bet tai labai netikras būdas. Padavimai sakomi vieno kiram, laikui bėgant, būtų noroms nenoroms iškreipiami, nes tiksliai autoriaus mintis atpasakoti, šimtmečiams praslinkus, tiesiog negalima.

Jei nebūtų knygos visos mokslo žinios, kurias žmonija amžiais įgijo, negalėtų likti vien žmogaus ribotoje atmintyje. Be knygos kiekvienas iš mūsų būtų priverstas pradėti gyvenimą iš naujo ir amžiais išrastiems dalykams ir žinioms turėtų vėl iš naujo ieškoti senai rastų kelių.

Knyga tai testamentas paliktas vienos kartos kitai, tai mirštančio senio patarimas vos pradedančiam gyventi jaunuoliui.

Jei tokia didelė knygų reikšmė, tai suprantama, kad jų rinkinys yra tai galingiausias kultūros gyvenimo įrankis. „Viešojo biblioteka, tai nukrautas idėjomis stalas, prie kurio kiekvienas ras sau tinkamą valgį, tai atsarginis sandėlis, kuriame vieni sudėjo savo mintis ir išradimus, gi kiti iš ten tą viską ima“, sako Gerzenas.

Kiekvienas mūsų biblioteka besinaudojant skrajoja žemės paviršiumi, leidžiasi į jūros dugną, keliasi į pa-

danges, keliauja aplink pasaulį; pergyvena senų laikų istorijos įvykius ir svajoja apie žmonijos ateitį, ir moko pažinti pats save.

Mūsų pačių pergyventi įspūdziai aišku kad būtų gilesni, vaizdesni, įmanomesni, bet mes galime įtikinti, kad jie nebūtų taip nuodugnūs, bešališkai išgvildinti.

Knyga, nurodžius žmogui kelią į biblioteką, palieka jį su juo vienodu, įkvepia jam gražių minčių ir tampa jo draugu. Neapsišvietimas, pažiūra į knygų skaitymą kaip į veltui leistą laiką — štai knygų skaitymo priešai.

Turime ir mes prie kiekvienos atskiros dalies kareivių bibliotekas. Ar mes jas uoliai lankome ar jose randame sau to dvasios peno, be kurio šių dienų žmogus apsielti negali. Su širdgela turime pareikšti kad ne. Bibliotekos savaitėmis laukia kareivio skaitytojo, bet jis neina, jis velija sau gatve pasivaikščioti, pypkę parūkyti, į pasimatymą nueiti, burnelę išmesti.

Dalių bibliotekoriai nusiskundžia, kad jų įstaigos užmirštos, kad kareiviai nenori lavintis, šviestis, jie prašo patarimų. Kitų valstybių kariuomenių bibliotekos nuolat pilnos skaitytojų, jos net negali patenkinti skaitytojų reikalavimų.

Mes, amžino žmonijos priešas — abejingumo apstėsti, ramiai sau nieko nedarome ir gyvename gražių dalykų nepažinę. Tik pikta žmogaus siela nenori kilnių, gražių dalykų pažinti, o pas tave, jaunos tėvynės gynėjau, tokia širdis negali būti, nes tu gini tautos idealus, o kur yra idealai ten negali būti pykčio ir tamsumo. Čia vien mūsų nerangumas, lietuviškas apsileidimas. Iškovoję savaimingumą ramiai sau ilsimės. Žmogus, kuris nežengia pirmyn — žengia sparčiai atgal.

Tai, brangus kary, eik į tą idealų šventyklą ir griebkis pamirštos knygos, ji tave atves prie šviesios ateities, ji suramins tavo gal dažnai nuvargusį kūną, ji pripildys tavo sielą nežemišku malonumu. Knygoje rasi pagūdą ir ramybę.

Bet ir knyga gali atnešti nenaudą, jei nemokėsi jos pasirinkti. Skaityk tik tas knygas, kurios lavins tavo protą, sužadins gražius jausmus, kilnias idėjas. Knygas, kurios erzins tavo vaizdintuvę ir ves prie ištvirkimo mesk lauk, tegu tavo dažnai sugrubusios rankos jų neliečia. Geriau kreipkis į bibliotekorių, jis yra atsakingas už kareivių skaitymo vadovavimą, jis

turi tau padėti išsirinkti gerą knygą. Jam atvirai, nesidrovėdamas, pasisakyk ką nori skaityti, o jis, žinąs tavo išsilavinimą, tikėk parinks tau tinkamą knygą.

Tat šalin apsnūdimas, abejingumas, nerangumas, tegyvuoja mumyse kilnios idėjos, šviesios mintys, gražūs darbai.

To visko pasieksi, jei tavo nuolatinis draugas bus gera knyga.

Jos adresas: dalies biblioteka. *Brks.*

Laisvė yra brangesnė už gyvenimą.

Poetas Slovackis.

Lietuvos gyvenimas.

— **Vyriausybės darbai.** *Vidaus Reikalų Ministerijoje* lėšų taupymo tikslu panaikinamos apskričių policijos vadų vietos. Policijos vadų pareigos sujungiamos su apskričių viršininkų pareigomis.

— *Žemės ūkio ir pramonės paroda Šiauliuose.* Jau iš vakaro rugpiūčio 21. dieną prieš parodos atidarymą Šiauliuose matyti šventadieniška nuotaika: geležinkelio stotis, miestas ir parodos aikštė papuošti tautiškomis vėliavomis ir žalumynais, gatvėse pilna žmonių, kad net sunku prasiveržti, o automobilių ne mažiau, kaip Kaune. 5 hektarų dydžio parodos aikštė, prieš mėnesį buvęs paprastas dirvonas, atrodo žymiu Šiaulių priemiesčiu: iš tolo margoja vėliavomis ir įvairiomis šviesomis ir pilna žmonių. Žmonės vieni taisy nebaitus paviljonus, tvarko eksponatus (atvežtus parodyti daiktus ir gyvulius), o daugelis jau žiūrinėja. Tik viena bėda, kad oras nepastovus: čia giedra, čia pila lietus, kaip iš kibiro. Tačiau nepaisant blogo oro iš visų keturių vėjų lekia didžiuliai traukiniai stačiakimša prigrūsti žmonių. Pavyzdžiui, vien iš Telšių se madienio rugp. m. 22. d. rytą neseniai nutiestu geležinkeliu atsirito du didžiausi traukiniai po du garvežiu pilninteliai kaimo ir miesto žmonių.

Paroda atidaryta sekmadienį rugp. 22. d. 13. val. dalyvaujant Respublikos Prezidentui D-rui K. Griniui, ministeriui pirmininkui p. Sleževičiui, krašto apsaugos, vidaus reikalų, žemės ūkio ir susisiekimo ministeriams.

Tik pasirodžius Valstybės Prezidentui keliu į parodos aikštę, karo orkestras sugroja maršą ir milžiniška žmonių minia nusiėmė kepurės. Pirmasis kalbėjo parodos komiteto pirmininkas p. Zubovas, nurodydamas didelę parodos reikšmę žemės ūkio kultūrai kelti ir pabrėždamas žymią šiuo reikalu pažangą, palyginti su paskutine tokia paroda prieš karą 1911. m., nežiūrint į tai, kad žemės ūkis susmulkėjęs. Respublikos Prezidentas, dėkuodamas parodos sumanytojams ir rengėjams patvirtino p. Zubovo žodžius, kad pats matęs paskutinę prieškarinę parodą ir negalys atsidžiaugti ta dabar matoma pažanga; baigęs kalbą perkirpo nutiestą skersai tako juostą ir paroda buvo oficialiai atidaryta.

Ši paroda Šiauliuose savo dydžiu beveik ne mažesnė, kaip pernai buvusi Kaune, nors dauguma tiek žemės ūkio, tiek pramonės eksponatų yra tik iš Šiaulių apylinkės ir paties miesto.

Didelė garbė šiauliškiams, kad jie tą parodą surengė išimtinai savo pajėgomis, be jokių valdžios pėšalpų ar paskoų. Parodos rengimas atsiėjęs apie 50 tūkstančių litų, ir reikia manyti, kad išleisti pinigai sugrįš, nes iš vakaro prieš parodos atidarymą jau buvę išpirkta 15 tūkstančių bilietų į parodą įeiti. X.

— **Okupuotoji Lietuva.** *Lenkų planai.* Už „demarkuvkos“ Rutkos Tartako kaime, ties Liubavu, lenkai suorganizavo šaulių būrį POK (Polska organizacja krajowa), iš vietinės jaunuomenės. Būrys ginkluotas prancūziškais šautuvais ir granatomis. Rikiuotės ir šaudymo pamokos eina vietos pradžios mokykloje 2 dienas per savaitę. Moko vietos mokytojas, atsargos puskarininkis, prižiūrint lenkui klebonui. Tarp organizacijos narių vedama labai plati agitacija prieš Lietuvą. Iš Suvalkų kas savaitę atvyksta agitatoriai, kurie per savo paskaitas kursto apmulkintus Jaunuolius pirmai progai pasitaikius puli Lietuvą.

— *Šnipų gausingumas.* Lydoj susekta nauja šnipų organizacija. Suimti keli asmenys, jų tarpe viena Lydos gyventoja, kuri gaudavo įvairius kariškus dokumentus iš vietos karininkų ir puskarininkų.

— *Piemenaitė-miljonierė.* „Robotnik“ rašo, jog prieš mėnesį Amerikos Jungtinėse Valstybėse Nebraskos valstijoje miręs milijonierius Lukaševičius paliko 25 milijonus dolerių, kurių vienintelė paveldėtoja liko jo brolio duktė, 14 metų mergaitė. Ji dabar piemenauja viename dvare Trakų apskrityje.

— *Prie ko lenkai privedė Vilnių.* Lenkai atleidžia iš tarnybos labai daug valdininkų ir tarnautojų. Tik vienam Vilniaus apskrityje tarp kitko atleidžiama 200 šaltyšių. Vilniaus miesto pradžios mokyklose gydytojai surado, kad beveik trečdalis visų vaikų serga džiova. Mieste viskas labai brangsta; valdžia grasinimais ir pabandomis stengiasi sustabdyti kainų kėlimą (vien tik birželio mėn. surašyta daugiau kaip 100 protokolų už kainų kėlimą).

— **Įvairios žinios.** *Kiek Lietuvoje yra gydytojų.* Š. m. sausio 1. d. Lietuvoje buvo 460 gydytojų, iš jų lietuvių tik 247. Vienam gydytojui tenka 4537 gyventojai. Dantų gydytojų buvo 250, iš jų lietuvių tik 57. Felčerių — 314, felčerių — akušerių 20, akušerių — 239, gailėstingųjų seserų — 142.

Ligoninių buvo 43 su 1733 lovomis. Taigi, per mažai turime ligoninių, jų reikėtų mažiausia dar bent tris kartus tiek.

Nesigėdykime savosios kalbos.

Dažnai eidamas gatve, arba ir kareivinėse girdi kareivius vartojant svetimą kalbą. Ypač nejuokų daro įspūdį, kada gatvėje, ar kur kitur kareiviai vartoja lenkų kalbą. Kuriems galams mums lietuviams vartoti svetimas kalbas, kada mūsų gimtoji lietuvių kalba švėlimtaučių mokslininkų (pav. Suomų prof. Niemi ir kt.) į padanges yra keliama. Visi pripažįsta, kad lietuvių kalba yra turtingiausia, žodingiausia, skambiausia — tuo tarpu mes jos gėdimės! Kaimo žmogus atvažiavęs mjestan, kariuomenėn, ir vis girdėdamas

svetimas, ne lietuvių kalbas, pats ima savo kalbos vengti, net neprisipažįsta esąs lietuvis ir griebiasi tu „mados“ kalbų. Užklausk jo, kodėl nekalba jis lietuviškai. „Ana — atsakys — būrininkas kalba lenkiškai, viršila su skyrininkais rusiškai, tai kaip aš čia pasirodysiu „chlopu“ esąs“. Tokia jau mada. Taip galvodamas ne vienas meta savo gimtąją kalbą ir griebiasi „poniškujų“. Kaip gi kalba tie kareiviai svetimomis kalbomis. Ar moka jie jas taisyklingai? Nieko panašaus. Jų kalba nei į lenkišką, nei į kitokią nėra panaši.

Tai kratynys įvairiausių kalbų ir tarmių. Viename vakarėlyje vienas raštininkas norėjo pasakyti lenkiškai „duok, panele, ranką“ gi draugo juokdario pamokytas (nes pats lenkiškai nemokėjo) pasakė mikčiodamas „duok, panele, koją“. Tai buvo viename Šančių „Spindulio“ vakarėlyje. Kam kam, bet kareiviams netik kad negražu puoštis svetimomis plunksnomis, bet ir negarbina. Vartojas kareivis viešoj vietoj svetimas kalbas įžeidžia kariuomenės garbę. Būti beždžionėmis — tai didžiausia gėda. Žinoma, aš čia nekaltinu

tų, kurie nemoka lietuviškai, arba esant tokioje vietoje, kur kiti jei kalbės lietuviškai tavęs neupras. Tada galima ir svetimas kalbas vartoti. Mes, kary, neišmintingą rusų įpatybę: „kas mano tai bloga, kas svetima — gera“. Kiekviena tauta turi savo kalbą jos, privalo ir laikytis. Bendrai, kiekvieno lietuvių pareiga pirmoje vietoje visur savą kalbą kalbėti ir tik paskiau reikalui ištikus svetimas, o viršininkams reikėtų kareiviams išaiškinti lietuvių ir svetimų kalbų vartojimą, reikšmę, ypač viešose vietose. *Saulėžodis.*

Kaip dabar atrodo Lenkijos kariuomenė.

Patį Lenkijos kariuomenės susidarymo pradžia neturėjo stipraus ir sveiko pamato, ant kurio reikėjo statyti tolimesnį jos tvarkymo ir tobulinimo darbą. Savime suprantama, kad be stipraus pamato ir geriausi namai anksčiau ar vėliau turės griūti. Kariuomenė yra didžiausias valstybės ramstis, o jeigu tas ramstis silpnas, — valstybė irgi negali ilgai išsilaikyti.

Susidariusioje Lenkijos kariuomenėje gana ryškiai pasirodė dvi partijos vadinamos jų vadų Pilsudskio ir Halerio vardais. Tos partijos kovojo viena su kita ligi šių metų gegužės mėnesio, kada pagaliau Pilsudskio šalininkai viešai sukildami ginklu parbloškė Halerio partiją. Taip, Halerio šalininkai laikinai apgalėti, jų vadai greitai šalinami iš kariuomenės; kai kurie suimami ir teisiami, bet ar jie nustos veikti, — to dar nematyti. Poznanėje ir kitose Lenkijos vietose jie susisuko gana tvirtų lizdų ir iš ten tęsia toliau su Pilsudskio šalininkais kovą, tiesa, ne ginklu, bet spauda. Imkime kad pilsudskininkai taikos metu visiškai apgalės halerininkus, bet kilus karui ir paskelbus mobilizaciją juk jie vėl atsiders kariuomenės eilėse. Lengva suprasti, kad tokia kariuomenė negalės pasigirti, kad jos vyrai eina obalsiu: visi už vieną, o vienas už visus.

Maršalo Pilsudskio persiversmas aiškiausiai parodė lenkų kariuomenės silpnumą ir dvasišką supuvimą. Pilsudskio priešininkai, turėję aukštas vietas kariuomenėje, nesiėmė jokių priemonių tam perversmui su-

laikyti, nes nepasitikėjo savo valdiniais. O tokia kariuomenė, kuri neturi vidujinio sąryšio, be abejonės, yra menkos vertės.

Berods, tie kareiviai, kurie neseniai vieni į kitus šaudė, šiandien vėl draugiškai gyvena; tačiau kiekvienam galvojančiam turi būti aišku, kad tas draugiškumas yra labai menkos vertės. Su karininkais ir generolais dar blogiau.

Po perversmo Pilsudskis pareikalavo jėga sau teisių būti taikos ir karo metu vyriausiuoju kariuomenės vadu, ir tai buvo pripažinta. Dabar Pilsudskis pradėjo vidujinės kariuomenės pertvarkymo darbą ir nori visas matomas spragas užkišti, bet kas iš to išeis pamatysime toliau.

Labai įdomi yra Lenkijos ministerio pirmininko kalba, kurią jis pasakė seime apie piniginę padėtį valstybėje; ten aiškiai nusakyta, kad dėl pinigų stokos negalima net patenkinti ir būtiniausių kariuomenės patobulinimo reikalus. Tuo buvo atkreipta kariuomenės ministerio dėmesys, kad kariuomenės pertvarkymo darbas turės daug kliūčių.

Jau Pilsudskis pradėjo mesti iš kariuomenės netinkamus jai karininkus, tarpe kurių pašalintas ir žymus generolas Haleris. Daug generolų ir aukštų karininkų, kurie buvo Pilsudskio priešininkai, dabar sėdi kalėjimuose.

Kario sapnas.

Saldžiai aš šiąnakt po budrios sargybos užmigau.
Sapnuoju sapną...

...Kariaujam šventą karą.

Mums grumtis reik su lenkais ir mozūrais.

Mes Vilnių atvadavom jau senai.

Ir Gardinas senai jau mūsų rankose.

O šiandien puolame Balstogės link.

Einu sargybą. Netoli mūsų apkasai. Už upės priešas.

Dešinėj mūsų šnėka. Kairėje miškas.

Tenai granatos laksto; ten šrapneliai lekia.

Nutilo miško dainos ir medžių ošimas.

Tik kononada ėjo smarkyn ir smarkyn.

Toli skardėjo šauksmas „Valio!“.

Ataka... Vora paskui vorą eina pirmyn...

Mūsiškiai apgalėjo. Džiaugsmingai gieda.

Matyt mūs praeities atgijo šlovė.

Pabudo senovės mūsų karžygiai...

Signalo ženklas kėlė mus iš miego.

Saulutė veržės aukšton kareivinėn.

Vyr. ltn. *Petras Biržys.*

Priešai.

Vakarop po smarkaus mūšio mūsų pavargusi kariuomenė, daug stipresnio priešo spaudžiama, pasitraukė. Viršum galvų dar prazvimbė paleistos įniršusio priešo paskutinės kulipkos.

Narsiai kautasi, vieni antrus puolė it liūtai. Gulė kareiviai it dalgės pakirsti rūgiai, liedami kraują, kuris tik valandėlę atgal plakė jų pilnose gyvybės, džiaugsmo, vilties ir svajonių širdyse. Likusieji traukėsi; ėjo tarp sulaužytų vežimų, užmuštų arklių, tarp išmėtytų šautuvų ir nepalaidotais dar savųjų draugų lavonais, kurie su išskėtusiomis, apkruvintomis ir į kumštį suspaustomis rankomis buvo išsimėlę, pamėlynavusiuose veiduose neapykantos vietoj buvo rami amžino poilsio šypsena. Likę ir toliau žygiuoja, jų mintys išsklaidytos ir nešamos toli, toli, kartu su baltais dūmais neseniai baubusių patrankų. Sen ir ten nedideliais būriais priešas, iš pasalų, puolė mūsiškius, bet mūsų sutiktas sutartina ugnimi palikęs po kelis lavonus dingdavo vėl.

Vyriausios priešo jėgos visu smarkumu puolė mūsų arjergardą, kuris drąsiai ir atkakliai gynė atsitraukiančią mūsų kariuomenę. Pilnoje tvarkoje traukėsi mūsų dalys ir jokios priešo pastangos negalėjo joms pakenkti.

Siek tiek atokiau slinko atsilikusieji, nuvargę mūsų kareiviai. Šautuvas spaudžia jų pečius ir išvargusią krutinę, numesti jo nebegalima, nes jame viliis ir išganymas. Atsilikti nuo draugų dar baisiau. Visi bevėlija mirti su savais, negu likti priešų pavergtais... Surinks į brolių kapą, tarp savųjų paguldys, maldas atlaikys, neduok sūnus priešui išniekinti.

Žygiuoja toliau. Pakeliui stovi tuščios mūsų lietuvių kaimo grįčios, visi jų gyventojai išsisklaidė, kaip

Paskutinis krašto apsaugos ministeris Malčevskis dabar atiduodamas karo teisman,

Tuo būdu, iš aukštesniųjų vietų išvalyti beveik visi Pilsudskio priešininkai. Bet nereikia užmiršti, kad tie visi pašalintieji karininkai buvo daug patyrę ir parako uostę vyrai, o dabar Pilsudskio paskirtieji, nors jam ir ištikimi, bet aplamai imant menkai tenu-simaną karo dalykuose.

Pilsudskis, tai žinodamas ir norėdamas į artimiausius padėjėjus išsirinkti gabesnius, suruošė karo žaidimus. Iš gabesniųjų jis paskyrė į inspektorius ir į kitas aukštesnes vietas. Čia galima Pilsudskui pasakyti, kad dažnai žmonės gabūs „popieriniame kare“ pasirodo visiškai netinkami ar menkai telinkami lauke veikti.

Dabar beveik kiekviename lenkų laikrašty galima rasti žinių apie karininkų skandališkus susipešimus su civiliais žmonėmis, o tatai rodo, kad Lenkijos kariuomenė yra afskilusi nuo savo žmonių, vadinasi, ir kariudama neturėtų visuomenės užuojautos bei paramos. Neseniai Varšuvos autobusų valdyba paskelbė lakūnams karininkams boikotą, vadinasi nebeveža jų, nes vienas lakūnas susiginčijęs su autobuso šoferiu ėmė ir nušovė jį. Lodzijoje du karininkai supyko ant tramvajaus vežėjo už tai, kad jis nenorėjo be laiko iš vietos važiuoti, ir kardu nukirto jam ausį. Lenkų kariuomenės laikraštis „Polska Zbrojna“ reikalauja, kad karininkai už tokį elgesį būtų griežtai baudžiami, bet kiti laikraščiai teisina karininkus, kad jie buvę suerzinti provokacinių gyventojų elgesiu. Bet šiaip ar taip imsime, visa tai nerodo, kad kariuomenėje visa kas būtų tvarkinga. Visoje lenkų kariuomenėje dabar eina didelis kilojimas viršininkų iš vienos vietos į kitą. Ypatingai skambinama visais varonais Lenkijoje apie *valdžios leistą ir įsikūrusią puskarininkių sąjungą*, kurios tikslas būk esąs grynai kultūrinio bei švietimo pobūdžio. Iš tikrųjų ta sąjunga traukia kariuomenę į politiką ir ardo vienybę.

Ypatingai biaurų Lenkijos kariuomenės dvasios puvimo pavyzdį matome iš vieno nuotikio Galicijoje.

paukščiai plėšriam vanagai suplevėsavus erdvėje. Mūšys nušlavė čion visą gyvybę. Vakaro tamsuma dengė savo skraiste visas dienos baisenybes. Turtum, savo dideliais sparnais ji apgaubė ir paslėpė žmonių ašaras, skausmus, kančias ir gyvybę.

Slenka naktis, it plėšrusis žvėris, vis artyn ir artyn. Užgeso paskutinės mirgančios danguje žvakutės; įkiri tamsa gula ant žemės ir sunkiai slegia atsilikėlius, kurie vos-ne-vos vilkdami savo sustirusias kojas traukiasi dulkėtu keliu, savųjų link... Tamsuma senai jau atskyrė juos nuo paskutinių eilių savų draugų. Štai, kur tai netoli, pasigirdo šūvis... Atsilikusieji kruptelėjo, sustojo, klauso. Gal jau visai arti prislinko priešas. Visi susirinko drauge ir žiūrėdami į tamsumą ko tai laukia, suspaudę šautuvus.

Aplink viešpatauja paslaptina tyla. Tik girdėti, kaip plakasi širdys tik-tak-tak-tak. Sukuzdėjo uždžiūvusios kareivių lūpos nejučiom išspruko iš krūtinės „ach“ ir nuskrido tamsumoje į dangaus aukštybes. Prabilo gyvybės instinktas. Jie tik dabar, kaž kodėl, staiga prisiminė sužeistuosius ir gulinius pakėlė savo draugus. Jėgų nebuvo juos surinkti; patys nuolatos traukėsi sliukdami bei šliauždami. Kur juos ten surinksi. Jie nepamatys daugiau šio pasaulio, saulutės, mylimos tėvynės, dėl kurios žuvo, gimto kaimo, savo giminių.

Vienas sužeistas į koją kareivis norėdamas pakelti draugų upą sušuko „valio“, bet jo balsas, sudrebėjo,

kur vienas ištvirkęs puskarininkis nušovė išdavusius jį už blogus darbus draugus ir traukusį atsakomybėn savo pulko vadą.

Birželio mėn. 18. d. iš vienos krašto apsaugos ministerijos buvo paleista 530 karininkų ir 250 kitų specialistų.

Dabar visi Lenkijos kariuomenės inspektorai turės gyventi Varšuvoje, tik ypatingai pavojingose karo srityse, kaip Vilniuje, Lemberge (Lvove) ir Torne tebus prie kariuomenės dalių.

Lydint į kapus užsimušusį Lenkijos oro lavyno inspektorių, susidūrė beskraidydami žuvusiajam pagerbti trys karo lėktuvai. Per tą susidūrimą žuvo vienas lėktuvas su visa įgula ir kito lėktuvo užmuštas žvalgas. Netrukus Lovicos skraidykloje dar nukrito vienas lėktuvas. Lenkijos kariuomenėje dabar lėktuvus vadina „skrajojamaisiais karstais (grabais)“.

Nesenai Lenkijos ministerių kabinetas, reikalaujant Pilsudskui, nutarė pirkti už 1. milijoną 200 tūkstančių frankų iš Prancūzijos kreiserį „Desaux“.

Tas kreiseris padirbtas ir nuleistas į vandėnį 1901. metais, yra 7700 tonų talpos, įgula jo — 504 žmonės, ginkluotas aštuoniomis 16,4 cm., keturiomis 10 cm., ir dešimčia 4,7 cm. patrankų. Jo greitumas 21 jūrų mylių per valandą. Jis bus naudojamas mokymo reikalams. Paskiau mano įsigyti du kanoneriniu laivu „Vilnius“ ir „Krokuva“. „Kurjer Poznański“ kalba apie didelę Lenkijos jūrų laivyno pažangą nuo 1920. metų, bet pastebi, kad tą pažangą labai varžą piniginiai reikalai.

Jau prieš metus lenkai daug kalbėjo apie nardomųjų laivų įsigijimą, bet taip visi jie ir tebeplaukioja tik popieriujė, ir vis tie pinigai kalti. Be kita ko, reikia pasakyti, kad ir esamieji Lenkijos laivai stovi uostuose ir negali niekur išplaukti, nes valstybė neturi pinigų kurui nupirkti.

Lenkija atsikeldama iš didžio karo griuvėsių per bendrą netvarką pagrobė daug svetimų kraštų, kurių gyventojai nelenkai ir lenkų labai nekenčia. Tas nelenkų skaičius yra tiek žymus, kad į kariuomenę kasmet pa-

it pasuktas surūdijusioje spynoje raktas ir v'eton ūpo sukėlė keistą gyvulišką baimę.

Pasirodė graži ryto saulutė. Iš tarpo lavonų buvo girdėti Lietuvos kareivių dejavimai. Saulutė savo karštais spinduliais lyžtelėjo sukepusį kraują ant pamėlynavusių lūpų sužeisto kareivio, pažvelgė į nuliūdusias pilnas skausmo jo akis. Silpnu rankos judėjimu siekė jis savo vandens baklagos.

Gurkšnys šilto, įčiulpto sukruvintomis lūpomis vandens atgaivino sužeistąjį. Jis nuliūdusiomis akimis pažvelgė aplink save, jam pasidarė baisu ir nejauku; kaip gyvatės įgeltas kruptelėjo, ir jo galvą nusviro ant drėgnos žolės, apšlakstytos rasa ir krauju. Jis vėl apalpo...

Atsikvėpavęs vėl apie ką tai mąstė. Greitai keitėsi vienas paskui kito reginiai. Pamatė kokius tai pažįstamus kalnelius, jaunais lazdynais apaugusius, vėliau... jaunučius baltus berželius; toliau laukus, pievas, šienapiūtę, o ten toliau aukso rugelius...

Reginiai mainosi be paliovos, pinasi sukasi ir krinta į kokią tai tamsią bedugnę... Sužeistasis vėl atidaro akis ir vėl mato baisy reginį. Keletas žingsnių nuo jo slenka sužeistas priešas. Jo raudonas veidas buvo rūstus ir pilnas neapykantos, akys buvo pilnos keršto. Ant jo drabužių matėsi didelės ir mažos uždžiūvusios kraujo dėmės.

Lietuvis kruptelėjo.

— Pribaigt nori mane prakeiktasis, — pamanė sau

kliūvą apie pusę nelenkų. Tos lenkų pagrobtos tautos yra labai slegiamos, tat savaimė suprantama, kad ir pašauktieji kariuomenėn nelenkai negali kęsti tikrųjų lenkų. Šis reiškinys labai žymus taikos metu, o per karą iškrės lenkamis tokių šposų, kad jie ilgą laiką turės nuo to čiaudėti, o gal ir visai savo nepri-

klausomybę prarasti. Tokių atsitikimų jau daug yra buvę, ryškiausias bus — Austrijos-Vengrijos valstybės suskaldymas per didįjį karą.

Visa tai sumetę drauge matome, kad nors didelė savo škaičiumi Lenkijos kariuomenė vis tik neturėtų pūstis, nes gali ir pati sulaukti liūdny vaisių. X.

Dar apie liktinius puskarininkius.

Šiuo klausimu buvo jau daug rašyta, bet viskas paliko tik popieryje, — rimčiau tuo reikalu, kol kas, niekas nesirūpina.

Naujokai šaukiami į kariuomenę atlikti karinę prievolę nes tai yra kiekvieno dorą piliečio pareiga, gi liktiniai puskarininkiai, tikrąją tarnybą atlikę, pasilieka kariuomenėj ir toliau tarnauja, bet jau savo noru.

Tiesa, liktiniam puskarininkiam teikiamos geresnės sąlygos, kaip tikrosios tarnybos: gauna daugiau algos, geriau aprūpinami rūbais ir t. t.

Sulyginus gi su kitų valstybių įstaigų tarnautojais, liktiniai puskarininkiai nėra taip jau per gerai aprūpinti. Jie stoja į kariuomenę ne tam, kad gautų mėnesiui 70 ar 100 litų atlyginimo ir galėtų praleisti gražiai laiką, bet tarnauti tėvynei, ginti jos reikalus; dažnai pasitaiko kad lieka dar ir tikslu mokytis (čia turiu galvoje liktinius raštininkus).

Pastarieji, likdami kariuomenėje, be pavedamų jiems tarnybos pareigų, užsibrėžia dar atlikti ir devynias darbų galybes, t. y. laisvu nuo tarnybos laiku nori mokytis. Jie taip samprotauja — „nieko daugiau nenoriu, tarnyboj dirbsiu sulig išgalia, kad tik galėčiau mokytis“. Reiškia, visu kuo bus užganėdintas, kad tik galėtų lankyti suagusių gimnazijas bei šiaip įvairias mokyklas ar kursus.

Anglų kariuomenėj plačia vaga varomas švietimo darbas, nors kultūra jie ir taip daug aukėčiau už mus stovi.

Reikėtų ir mums ne tik naujokus analfabetes mokyt, bet ir kitus mokyt, lavinti ir šviesti, kad tuo

atsiekus aukštesnio kultūros laipsnio progese ir dvasios pajėgų, nes tik nuo to priklausys visos tautos gerovė ir mūsų pačių likimas.

Mūsų karo vyriausybė tikrosios tarnybos kareivių švietimu yra labai susirūpinus, gi liktinių puskarininkių kultūrinimas ir švietimas daugiausiai priklauso nuo savo vadų ir kitų viršininkų, kuriems jie priklauso. Jeigu minėti viršininkaisutinka ir nedaro kliūčių liuosu nuo tarnybos laiku mokytis, tai tie liktiniai puskarininkiai, norį mokytis ir lavintis, tarnauja kariuomenėje su d'džiausiu entuziazmu ir pasišventimu, stengiasi gerai atlikti pavestas jiems pareigas, net kai kada visai neatsižiūrėdami ir į sveikatą.

Be abejo, kad tokie kariai, reikalui ištikus, nesigailės ir savo gyvybės kovos laukuose už Lietuvos laisvę.

Visgi pasitaiko, kad viršininkai daro įvairias kliūtis mokytis, tuomet jis nustoja nuotaikos, jaučiasi esąs nuskriaustas, šalčiau atsineša prie tarnybos pareigų, nes laukia, kad tik greičiau atitarnautų pasižadėtąjį laiką ir išeiti iš kariuomenės!

Napoleonas pasakė: „3/4 pasisekimo pareina nuo moralių pajėgų ir tik 1/4 nuo kitų“.

Todel manyčiau, kad liktiniai puskarininkiai bus geriau aprūpinami materialiai, pirmoj eilėj reiktų teikti, norintiems ir galintiems mokytis, geresnes sąlygas.

Tuomet daug mažiau įvyktų drausmės nusikaltimų ir nereikėtų taip dažnai drausmės būdu bausti, nes, kada žmogus bus moraliai patenkintas, jis tada ir no-

„Į rankas gyvas nesiduosiu“ nutarė jis. Sužeistasis sučiupo nuo šautuvo durtuvą, tvirtai suspaudė jį rankoje ir nuslinko priešo link.

Jie slinko pamažu, tykodami vienas antrą it liūtai savo auką.

Jauna žolė aplaistyta žmonių krauju tartum šlaimėjo, dū savo ir drebėjo kartu su jais. Braškėjo jų pirštai laikydami durtuvų rankenas, širdis iš paskutiniųjų jėgų spaudė paskutinius lašus kraujo ir geidė keršto.

Ištisą dieną slinko jie vienas prie kito, juokėsi saulutė iš jų bergždžių pastangų. Štai jau jie prisiartino, pasiruošia pulti. Lėtai pakilo lietuvių bejėgio ranka su durtuvu, tuo tarpu smeigė priešas peiliu į žemę ties lietuvių galva. Tuomi ir baigėsi dvikova prie kurios ruošėsi abudu visą dieną. Ir vėl saulutė, mačiusi šią dvikovą nusišypsojo.

Galvoti dar galėjo bet nuvargintas kūnas jau migo. Miegas gražiai supynė mintis ir nurimo keršto jaunimas.

Priešas matė, ir rūkuose, piklą savo kapitono veidą; jis rūsčiai raukėsi. Jis atsiminė įsakymą „mirt arba nugalėt“ lietuvius.

Lietuvis gulėjo ramiai. Jis matė savo gimtąjį kaimą, jis matė save dirbant lauke. Slenka grįčios su šiaudiniais stogais, toliau ant kalnelio sukasi iš lėto

malūno sparnai. Mūšio laukas nuklotas lavonais, jį vėl apsiautė nakties tamsuma.

Viskas nurimo. Koks baisus ramumas šiame kruviname lauke. Priešus rytą pakėlė kartu. Jie greta gulėjo sanitariniame automobilyje, priešo veide nesimatė nei pykčio nei neapykantos, jame matėsi šypsena. Jo ranka su ilgais apkruvintais pirštais norėjo pakilti, bet neturėjo jėgų.

Lietuvis gulėjo rankas sudėjęs ant krūtinės. Jam rodėsi, kad jis mato vėl savo gimtąjį kaimą, kur jo bėriukas lėtai traukia žagę ir paskum jo baltuose marškiniuose eina jo baltaplaukis tėvelis. Merkiiasi nuvargusios blakstienos. Danguje aukštai spindėjo graži saulutė ir tartum juokėsi ir tartum džiaugėsi, žiūrėdama į gretimai gulinčius abu priešus.

O paskum lėtai važiuojančio automobilio ramiai, neskubėdama, slinko žiauri, baisi, beširdė mirtis.)

J. M-tis.

Sėstančių panelių tarpe.

ZUZĖ (Juzei). Pasakyk, Juzyte, kuo tu nenorėtumei būti?

JUZĖ. Gi Seimo atstovu.

ZUZĖ. Kodel?

JUZĖ. Ir išbuk sveiką tris metus niekieno neliečiama. Pasenti galėtum per tą laiką ir liktum netekėjus.

riai tarnaus kariuomenėje. Didžiausia tada jam bus drausmės pabauda, kai už prasižengimus iš viršininkų išgirs: — „būsi paleistas“.

Mano manymu, tuomet būtų daug našesnis ir produktyvesnis jų darbas, o iš to būtų ir daugiau naudos kariuomenei, valstybei ir tautai.

P. Mureika.

Kas pasitiki savo jėgomis, tas lengvai apgalės kiekvieną vargą ir pavojų. *Sileris.*

Kariuomenės gyvenimas.

Aukšt. Karo Technikos Kursų biblioteka ir skaitykla nuo š. m. rugpiūčio 21. d. iki rugsėjo 18. d. bus uždaryta.

A. K. T. K. Bibliotekorius.

9. pėst. pulkas. Rugpiūčio m. 14. d. pulko aikštėje įvyko 9. pėst. ir 4. artilerijos pulkų I-ųjų komandų futbolo rungtynės. Rungtynių metų griežė orkestras. Oras buvo gražus. Publikos buvo vidutiniai, nes apie rungtynes buvo vėlai paskelbta. Pradėjus rungtis buvo pastebėta, kad artilerininkai stipresni. Vienok vyteniečiai pasistengia ir įvaro du golus. Artilerininkai pradėjo nervuotis ir kalbėtis: „duok ča“, „pirmyn“, „į viduri“ ir p. Netrukus 9. pulkui ir jie duoda vieną golą. Tuo baigiasi pirmas kėlinys. Po pertraukos artilerininkai pradėjo smarkiai pulti. Po keliolikos minučių duoda vyteniečiams vieną, paskui kitą ir trečią golą. Baigiantis lošimui sukruoto dar labiau. 9. pulkas duoda golą 4. art. pulkui. Rungtynės baigėsi 3:4 artilerininkų naudai.

Kaip teko iš pačių 4. art. pulko žaidėjų patirti, jie tikėjosi labiau „su'upti“ vyteniečius, bet nepavyko.

Bendrai, 9. p. pulko futbolo k-da paskutiniu metu laiku pradėjo taisyti, bet vis dar geros pasuotės nėra. Tiesa ir pas artilerininkus pasuotė nepergeriausi — ypač aukšti smūgiai.

Bls.

Klubo veikimas nuo š. m. rugpiūčio mėn. 1. iki 15. d. Kauno įgulos kareivių klubo kinematografas. 2. 3. ir 5. rodė kariams romaną: „Paslaptingas raitelis“ ir komedija „Dantų gydytojas“.

Romanas kariams ne labai buvo suprantamas, o komedija suteikė daug gardaus juoko.

6., 7. ir 9.ėjo tragedija: „Paskutinis Prancūzijos Dofinas“, ir labai linksma k-ja: „Sužieduotinės beieškant“.

Iš viso kareivių atsilankė 203, o svečių — 18.

1. d. buvo 2. p. pulko šv. k-jos suruoštas šokių vakaras.

7. d. Technikos p. šv. k-ja suruošė irgi šokių vakarą.

8. d. klubo valdyba suruošė pirmą šokių vakarą.

Šokių da'vyavo iš viso 243 žmonės, iš jų kareivių buvo 98, panelių — 128, ir piliečių 17. Yra pelno. Į vakarą girti nebuvo leidžiami. Per visą vakarą vyriausias tvarkos žiūrėtojas buvo to paties klubo š. i. mininkas.

14. d. Tiekimų V-bos raštininkų k-dos šv. k-ja suruošė šokių vakarą su vaidinimu. Vaidino: „Važiuojam“ 1 veiksmo komediją. Be to, vyr. pusk. Gecevičius labai gerai sakė monologą: „Paroda“ ir eilės: „Paskutinis Vaidyla“.

Per visą šokių vakarą vyriausias tvarkos žiūrėtojas buvo r-ky k-dos vadas.

15. d. buvo 2. p. p. šv. k-jos šokių vakaras.

Dėl pačios tvarkos. Kuriuose vakaruose vyriausias tvarkdarys buvo karininkas, tvarka gera, o kariuose nebuvo, jos stokavo.

Putinėlis.

Susirinkimas. Kauno įgulos k-rių k-bo naujos v-bos pirmas susirinkimas įvyko pačiame jos k-be

š. m. rugpiūčio m. 11. d. 12. val. Tarp kitų, sprendimų, nutarta įsigyti k-bui paveikslus: pirmojo Lietuvos Prezidento Smėtonos, esamo prezidento Griniaus ir kr. ap. m-rio Papečchio, buvusio II Lietuvos Prezidento Stulginskio jau yra. Tokiu būdu k-bą puoš visi Lietuvos Prezidentų paveiksai.

Be to, naujoji k-bo v-ba, kiek tik leis sąlygos, stengsis taip k-bą sutvarkyti ir tvarką įvesti, kaip to Kr. Ap. M-rio įsakymas Nr. 30 1924 m. reikalauja.

Posėdis truko 4^{1/2} val. Kitas bus šio mėnesio pabaigoj.

Ps.

Aviacijos parko specialistų kuopa. A. a. inž. P. Vileišio laidotuvių dieną visos aviacijos eskadrilės liūdėjo — nedainavo. Bet kažin kodėl aviacijos parko specialistų kuopos kareiviai per pasivaikščiojimą vi-ą laiką dainavo, neatsižvelgdami į gedulingą dieną ir kad vyresnybės buvo sakytą, jog vėlionies užsitar-nauta pagarbos, todėl laidotuvių dieną turime visi liūdėti. Dainos buvo vedamos viršios Š., kuris vertė dainuoti. Gėda, kad atsiranda karių tarpe tokių, kurie nenorėtų pagerbti mūsų tautos veikėjus.

Kaip kęstūtiečiai linksminasi. Nuo rugpiūčio 13. d. pradėjo vėl veikti po vasaros pertraukos pulko kino teatras. Kalbamą dieną prisirinko pilnutėlė salė publikos ir karių. Deja, įvyko nepasisekimas: per neapsižiūrėjimą nupirkta kokias tai labai sena filma, kuri beveik kas minutę trūko, dėl ko didesnė dalis žiūrovų tuoj apleido salę, kiti pasilikę pasiklausyti orkestro. Reikia tikėti, kad ateityje bus daugiau kreipiama dėmesio į perkamų filmų tinkamumą, nes tas gražins jau kiek nupuolusį su tokio pirmo kino pasirodymu pulko kariams ūpą. Kinas veiks penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais bei kitais šventadieniais; jei kinas neveiks, tuomet bus rengiami šokiai arba kitokios pramogos.

Rugpiūčio 8. ir 15. d., sekmadieniais, šviet. k-jos buvo surengti pulke šokių vakarai. Publikos buvo daug. Tvarka, pulko dežurui prižiūrint, buvo gera.

Eil. P. Kavičius.

Užsieniai.

— **Jėgų pasidalinimas.** Ženevoje tarptautiniam pasitarime dėl nusiginklavimo *Anglija* palaiko šios valstybės: Jungtinės Amerikos Valstybės, Japonija, Čili, Argentina, Ispanija, Italija ir, tur būt, čia prisidės dar Olandija. *Prancūzija* palaiko tik Suomija, Lenkija, Rumunija, Belgija, Čekoslovakija, Jugoslavija ir Bulgarija. Tas skilimas paveiks Tautų Sąjungos ir Tarybos plenumą. Prancūzai šiuo, kad nusiginklavimo klausimą spęstų Tautų Sąjunga, bet anglai atyirai nusistatę prieš tokį planą.

— **Nauja žydų valstybė?** Rusijos vyriausybė ruošias įsteigti Rumunijos Besarabijos pasieny savarankišką žydų provinciją, kurioj žydai galės kolonizuotis ir užsiimti žemdirbyste. Tai bus jau antroji autonomiška žydų provincija; pirmoji yra Balteudijos socialistinės tarybų respublikos sudėty. Berdičeve ir gretimuose miestuose visose įstaigose įvesta žydų kalba. Tik pastaruoju laiku, ukrainiečiams reikalaujant, lygiagrečiai pradėta vartoti įstaigose ir ukrainiečių kalba.

— **SSSR aviacijoje** dabar yra 1880 lėktuvų bei aerostatu ir 90 tūkstančių žmonių.

— **Argentinoje** dabar gyvena apie 20.000 lietuvii.

— **Latvijoje** kovotojams už laisvę, neėmusiems žemės, bus duodamas piniginis atlyginimas.

— **Lenkai paskolos negauna.** Nutrūko Lenkijos derybos su Jungt. Amerikos Valstybių bankininkais dėl naujos paskolos Lenkijai. Lenkų laikraščiai

rašo, kad derybos nutrūkusios dėl neišskios politiškos ir ekonomiškos Lenkijos padėties. Amerikos bankininkai nutarė dar palaukti ir pažūrėti, kaip išsivystys rytinės Europos reikalai.

— **Rado daug užkastos karo medžiagos.** Ilukštos apskrity, netoli Eglainės (Jlaukės) stoties bekasant žemę užėitas karo medžiagos krovynys. Rasta daug artl. sviedinių, aeroplanų bombų, rankinių granatų, nuodingomis dujomis pripildytų minų, šautuvų patronų. Specialistų nuomone, jei krovynys būtų sproges, Eglainės stotis būtų buvusi visiškai sugriauta ir visa apylinkė gerokai nukentėjusi. Dabar sprogstamoji medžiaga naikinama, o nuodingųjų dujų minos bus užkastos žemėn. Spėjama, ta karo medžiaga užkasta besitraukiančios vokiečių kariuomenės.

Kas gali būti geresnis grožybei draugas jei ne dorybė.
Anglų poetas Šekspyras.

Karo kronika.

— **Nesuranda didžiojo karo kaltininko.** Po did. karo visos dalyvavusios tame kare valstybės vertė karo kaltę Vokietijai. Ši teisinosi. Vėliau tą klausimą tyrinėjo mokslininkai. Neseniai anglų prof. Dr. Makdonaldas pareiškė, jog gerai ištyrus dokumentus nieku būdu negalima karo kaltės primesti bet kuriai vienai valstybei.

— **Bergždžios pastangos.** Carnegie fondas pasaulinei taikai palaikyti nuo 1911. metų iki šio laiko išleidęs taikos reikalams 7.600.000 dolerių. Visu pasaulio valstybių ginklavimasis po didžiojo karo aiškiai rodo, kiek toms valstybėms pageidaujama taika.

— **Viešnagės vaisiai.** Suomų šauliams atsilankius Lenkijoje tapo apdovanoti suomių geležiniais kryžiais 5 lenkų aukštieji karininkai.

— **Artimiausiomis dienomis lenkų lakūnai pirmą kartą lankys Suomiją.** Lėks per Rygą ir Taliną, kur taip pat sustos.

— **Prancūzų karo laivai,** Maroko karo metu pasiūsti rifkabilų pajūriui sergėti, grįžta į savo uostus Prancūzijoje.

— **Naujorko „Times“ praneša,** kad buv. rusų generolas Semionovas organizuoja Sibire savanorių kariuomenę prieš Sovietų Rusiją.

— **Suomų šaulių korp. s yra savanorių organizacija,** su 120 000 žmonių, nuo 15 iki 40 metų amžiaus. Į jo sudėtį įeina 60—70 pėst. batalionų, 10—12 baterijų, keletas eskadronų ir įvairių specialių dalių (turi net laivų). Ginklų dalį gauna iš karo ministerijos, ir be to dar nusiperka. Verčiasi daugiausia iš aukų; iš valdžios gauna labai mažai. Uniforma panaši į vokiečių.

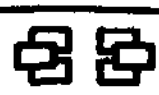
Be to yra dar ir savanorių moterų organizacija (40.000 narių).

— **Graikijoje vėl įvyko kariškas perversmas.** Prezidentu pakviestas generolas Konduriotis.

— **Štai ko lenkai bijo.** Varšuvos „Kurjer Poranny“ praneša apie tariamą didinimą Lietuvos kariuomenės ir šaulių būrių. Esą, paskirtos tam reikalui be galo didelės pinigų sumos ir tarp kitko vienoj vokiečių firmoj užsakyta d. delis skaičius lėktuvų ir manoma įgyti didesnis skaičius tankų.

— **Tautų Sąjunga statys savo rūmus ties Ženevos ežeru.** Paskirta 160.000 šveicarų frankų premijoms už rūmų planą.

— **Kalifornijoje suimta 150 meksikiečių,** kurie ruošė sukilmą prieš dabartinę Meksikos vyriausybę. Meksikos mieste vėl susektas samokslas prieš prezidentą Kalesą. Suimta 15 žmonių.

Sporto kronika.

Lietuva.

Lietuva — Latvija 2:3 (1:1). Šeštadienį, rugpjūčio 21. d. Kaune įvyko III-ios tarpvalstybinės rungtynės tarp šių valstybių, kurios neužtarnautai užsibaigė latvių naudai. Mūsų komandoj buvo pakeisti Žebrauskas I (Kov) ir Garbačiauskas (Kov), kurie paskutinėse kontrolės rungtynėse prieš KSK buvo sužeisti. Lietuvos komandos sudėtis: Balčiūnas (Kov), Čerekas (LFLS) (pirmame havtaime žaidė Žebrauskas), Vagneris (KSK), Janušauskas (Kov.), Bartuška (LFLS), Lifšicas (Mak.), Sabaliauskas (Kov.), Švarcas (Mak.), Šliogeris (LFLS), Citavičius (Kov.), Žukauskas (Kov.).

Mūsų komanda nuolat puldavo priešą ir galėjo laimėti, tik dėl slpno vartininko žaidimo ir dėl vieno gynėjo rungtynės išėjo mūsų nenaudai. Tuo būdu iš trijų rungtynių latviai laimėjo — 2; 4:2 ir 3:2 ir vienos išėjo lygiomis 2:2.

Kaunas — Ryga 2:3 (2:0). Tai antras netikėtas latvių laimėjimas. Mūsų komanda jau pirmame havtaime turėjo 2:0 savo naudai ir antrame havtaime pralaimėjo 0:3. Vėl ta pat sena bėda — vienas golas tenka vartininko sąžinei, kiti gynėjų. Kaunas komanda buvo šios sudėties: Stašinskas (LFLS), Vagneris (KSK), Bankauskas (LFLS), Janušauskas (Kov.), Bartuška (LFLS), Juozapaitis (LFLS), Sabaliauskas (Kov.), Šliogeris (LFLS), Škėma (LFLS), Žebrauskas II (Kov.) ir Žukauskas (Kov.).

I Lietuvos Sporto Šventė prasidėjo trekmadienį rugpjūčio 21. d. Į šventę suvažiavo iš visos Lietuvos apie 400 aktyvių sportininkų. Kadangi šios šventės programa labai didelė ir baigėsi tik antradienio vakare, tai rungtynių išdavos bus paskelbtos kitam n-ry.

4-jo pėst. L. K. Mindaugo pulko š. m. liepos 25. d. surengta sporto šventė (šiemet jau penkta iš eilės). Norinčių dalyvauti rungtynėse buvo labai daug, bet ne visiems buvo leista dalyvauti.

Rungtynių daviniai šie:

100 mtr. bėgimas. 1. Vyr. leit. Bačkys 11,5 sek. 2. viršila Kisielius 12 sek., 3. vyr. pusk. Kikilis 13 sek.

Škritulio stumimas. 1. Vyr. leit. Šurna 9 mtr. 61¹/₂ c. 2. kapitonas Bronevičius 9 mtr. 2 c. 3. vyr. pusk. Simanavičius 8 mtr. 61 c., 4. naujokas Baltramėjūnas 8 mtr. 15 c.

Šokimas į aukštį išibėgėjus. 1. Leitenant. Puodžiūnas 1 mtr. 45¹/₂ c., 2. Vyr. pusk. Kikilis 1 mtr. 40 c., 3. Leitenant. Lastauskas 1 mtr. 35 c., 4. Jaun. pusk. Gernys 1 mtr. 30 c.

Disko mėtymas. 1. Vyr. pusk. Masevičius 30 mtr. 75 c., 2. Jaun. puskar. Gernys 24 mtr. 95 c., 3. Naujokas Baranovas 24 mtr. 20 c.

Šokimas į tolį išibėgėjus. 1. Vyr. leit. Bačkys 5 mtr. 52 c., 2. Leitenant. Lastauskas 4. mtr. 82 c., 3. Viršila Merkelis 4 mtr. 81 c. 4. Viršila Kisielius 4 mtr. 80 c.

400 mtr. bėgimas. 1. Eilinis Matuliauskas 1 min. 3 sek., 2. Naujokas Ruzas 1 min. 4 sek., 3. Naujokas Sunklodaš 1 min. 4 sek.

Estafetinis bėgimas. 1. Leit. Lastauskas, 2. viršila Merkelis, 3. Naujokas Pakarklis, 4. Naujokas Ruzas 55 sek. Visi bėgėjai mok. kuop. komandos.

Šokimas į aukštį su kartimi. 1. Vyr. pusk. Kikilis 2 mtr. 85 c., 2. Vyr. leit. Bačkys 2 mtr. 69 c., 3. Viršila Merkelis 2 mtr. 60 c.

Jėties mėtymas. 1. Leitenant. Novoslauskas 36 mtr. 45 c., 2. Vyr. pusk. Masevičius 35 mtr. 17 c., 3. Jaun. pusk. Miškinis 33 mtr. 50 c.

1000 mtr. bėgimas. 1. Naujokas Pakarklis 3 min. 17 s., 2. Naujokas Levitas 3 min. 18 s., 3. Naujokas Gerasimovas 3 m. 20 s.

60 mtr. bėgimas ir granatų mėlymas. 1. Naujokas Šukys 42 mtr. 90 c., 2. Naujokas Grybas 41 mtr. 50 c., 3. Naujokas Kaušinis 38 mtr. 80 c.

Diena pasitaikė labai graži. Žiūrėtojų prisirinko per pusantro tūkstančio. Be lengvosios atletikos buvo daroma grupinės mankštos pratimai, piramydės, įrankių gimnastika ir humoristiniai žaidimai. Pasizymėjusiems sportininkams pulko vadas išdalino dovanas (jų vertė apie 600 litų) tuo būdu, kad karininkai dalyvauja kuriam nors numery, gauna vieną dovaną, laimėjimo eilėje. kareiviai dvi.

Sporto šventę organizavo ir tvarkė švietimo komisija.

Du Dobilai.

Užsieniai.

Tarpvalstybinės rungtynės. Pastaruoju laiku vėl prasidėjo futbolo sezonas ir tuo laiku įvyksta daug rungtynių. Rungtynių rezultatai: Suomija — Lenkija 1:7 įvyko Poznanėje, Suomija — Latvija 4:1 įvyko Rygoj ir Elsinkai — Ryga 1:0 irgi Rygoj.

Estai nugalėjo vengrus. Taline vengrų profesionalų klubas „Vivo“ turėjo 3 rungtynės kurių 2 pralaimėjo ir 1 laimėjo. Kalev nugalėjo Vivo 8:5. TJK — Vivo 4:0 ir Sport — Vivo 1:3. Rygoj gi tas pats Vivo laimėjo pas RFK 6:0.

Rygoj įvyko sensacijinės rungtynės. Susitiko du žydų profesionalų klubai Hakoah (Vienas) ir Vivo (Budapeštas). Laimėjo Vienos žydai 4:2 (3:0).

Rūsų futbolininkai Rygoj. SSSR futbolo rinktinė komanda Rygoj nugalė Darbininkų Sporto sąjungą 12:0.

Kariuomenės sportas.

Estijos kar. — Suomijos kar. 4:1. Talinė įvyko tarpvalstybinės futbolo rungtynės tarp estų ir suomių kariuomenių. Estų kariai nugalėjo suomių karius 4:1. Tai antras š. m. estų karių laimėjimas. Pirmas laimėjimas buvo prieš latvių kariuomenę 1:0.

Mūsų skaitytojų balsai.

Paskaitos. Kareivių auklėjime paskaitos yra labai reikalingos ir būtinos. Kaip geriau ir naudingiau daryti paskaitas mūsų spaudoje labai mažai apie tai rašoma. Todėl ir paskaitos daromos kaip kas išmano: vieni skaito iš kokios nors knygos; kiti parašo, o paskum kareiviams skaito, dar kiti daro su kareiviais pasikalbėjimus. Reikėtų dalyką spaudoje plačiau paliesti. Iš savo praktikos patyriau, kad gerai paruošti paskaita, reikia gerai ir daug rengtis ypač norint paprasta kalba kareiviams skaityti papasakoti, o ne iš knygos ar sąsiuvinio skaityti. Pasakoti reikia gyvai ir vaidžiai. Saugotis reikia ilgų sakinių.

Paskaitos gale jos turinį reikia sutraukti į kelius sakinius ir vėl atpasakoti. Baigus paskaitą reikia vieną kitą paprašyti atpasakoti, kad ir pasiteirauti, ar klausytojai suprato paskaitos turinį. Dar geriau tai paskaitos su paveikslais. Paveikslams rodyti lempa reikėtų siuntinėti iš vieno pulko į kitą, ji galėtų lektoriams labai daug padėti.

Dažnai pasitaiko, kad iš paskaitos išėję žmonės nežino net apie ką lektorius ir kalbėjo. *K. K.*

Kritika ir bibliografija.

Mažytė. Sulig Sentino apysakos. Sulietuvino St. Ryselis. Lietuvių jaunimo d-ja „Ruta“ Leidinys Nr. 3. Ryga. 1926. m. 46 p. Kaina 80 cent.

Napoleonas nori nukariauti Italiją. Tikrieji jos tėvynės sūnūs tam priešinasi. Štai vienas italų grovas stojo

su Napoleonu į atvirą kovą, bet pralaimi ir pakliūva į kalėjimą. Kalėjimo sargas, buvęs kareivis Liudvikas, įprato daryti viską vien sulig v-kų įsakymais. Kalėjimo kieme išdygo graži gėlė, kurią grovas pavadino „Mažytė“. Jos dėka jis pagijo, ji buvo jo ir vienintelė kalėjime paguoda. Bet štai išaugus ji pradėjo džiūti, nes ją suspaudė du kalėjimo kiemo akmenys. Grovas prašo juos mažuma vieną nuo kito atitraukti, bet tam reikalingas leidimas ir tai net gubernatoriaus. Tas pasiekė Napoleoną ir jis leidžia išimti akmenis ir galų gale paleidžia ir patį grovą sakydamas „kas gali taip atidžiai užsiiminėti gėlele, nedarė suokalbių“ (45. p.).

Pilnai tinka ir kareivių bibliotekoms.

Liepsnosvaidis širdims deginti. (1919—1926). Salys Šemeris. Kaunas, 1926. m. 62. pusl. Kaina 2 lt.

Yra tai antras p. Salio Šemerio kūrinėlis. Pirmas buvo pavadintas: „Granata krūtinėje“. Reikia pasakyti, kad šis jam pasisekė parašyti gerai. Gan gražūs dalykėliai „Vaiduoklis“, „Nuostabūs nuotykių“, „Savarankiškumo maršas“, „Gednt“, „Lietuvos sargyba“, „Nesenoji Vilniaus pasaka“, „Gyvavaizdžiai“, „Kalvis“ ir kiti. Knygutė sudaryta iš dviejų dalių. Dalykėliai skaitomi su įdomumu. Kalba graži.

Visai tinka kareivių bibliotekoms.

R. Burokas.

Redakcijos atsakymai.

Žižmių Kaziui. I. Tuo reikalu asmeniškai kreipkis į apskr. žemės tvarkytoją. Ten gausi platesnių paaiškinimų. Be to, žiūr. Vyr. Žinias: 1922. m. 83. nr., 1924. m. 158. nr. ir 1925. m. 200. ir 209. nr. II. Neteko girdėti apie Tamstos kalbamas mokyklas liktiniams puskarininkiams. Kai kuriose karo apygardose savo iniciatyva buvo įsteigtos panašios mokyklos tik dėl savųjų puskarininkų. Daug karių laisvu laiku lanko įvairias mokyklas, bet tik savo viršininkams sutikus. Už mokslą mokama. Kaune yra dvi gimnazijos suaugusiems. Sąlygos galima sužinoti jų raštinėse.

St. Derbutui. Turi pirmenybių žemei gauti.

V. p. St. Čepuliui. Žinutę dedame. „Aviacijos kareivių mylimoji daina“ nedėsime.

X. Aspirantai, kolkas tarnauja lygiai su visais.

„Mūsų Žinyno“ redakcijai labai reikalinga šio žurnalo 1925. m. 22. ir 23. Nr. Nr. Jeigu kas iš žurnalo prenumeratorių sutinka perleisti redakcijai šiuos Nr., prašoma apie tai pranešti „M. Ž.“ redakcijos sekretoriui majorui Ružancovui, Kaunas, Vyr. Štabas.

TURINYS:

1. Biblioteka	289
2. Lietuvos gyvenimas	290
3. Nesigėdinkime savosios kalbos	290
4. Kaip dabar atrodo Lenkijos kariuomenė	291
5. Dar apie liktinius puskarininkius	293
6. Kariuomenės gyvenimas	294
7. Užsieniai	294
8. Karo kronika	295
9. Sporto kronika	295
10. Mūsų skaitytojų balsai	296
11. Kritika ir bibliografija	296
12. Redakcijos atsakymai	296
Atkarpoje: Karo sapnas (eilės)	291
Priešai	291